

Kirja-arvio: Luopioisten historia herättää kateutta

Sydän-Hämeen Lehti

Julkaistu 11.1.2023 14:02

Seppo Unnaslahden, Sydän-Hämeen Sukututkijoiden ja Kukkia-Seuran suurprojekti Luopioisten historia julkaistiin lauantaina 14.5.2022.

Kuhmoislaisen kotiseutuneuvoksen Seppo Unnaslahden 2022 ilmestynyt Luopioisten historia on yli seitsemän vuoden työn tulos. Kirja (964 s.) vastaa kahta paikallishistoriaa. Sen lukemiseen on varattava aikaa. Itselläni meni useampi kuukausi, mutta lukukokemus oli palkitseva. Seppo Unnaslahti ei ole hakenut pätevyyttä yliopistosta. Hän on ite-historioitsija, jonka Luopioisten historian äärellä me akateemiset historiantutkijat koemme kateutta. Sitä kokevat myös ne kunnat, joiden historia vielä odottaa yhtä perusteellista käsittelyä.

Seppo Unnaslahti kirjoitti itsenäisen Luopioisten vaiheet 1868–2006. Hän on klaarannut savottansa erinomaisesti. Historia on jäsennelty kolmeen eri kokonaisuuteen. Unnaslahti osaa kirjoittaa ja mikä tärkeintä luoda oman historiakuvan Luopioisista.

Lähdetiedot löytyvät viitteistä, joihin olisi voitu laittaa myös sen arkiston nimi, missä kyseinen alkuperäinen lähde sijaitsee. Toki tämä tieto on lähdeluettelossa. Unnaslahti on käynyt läpi enemmän kuin oleelliset alkuperäislähteet halliten akateemiseen historiankirjoittamiseen kuuluvat elementit. Hän vetää johtopäätöksiä, heittelee lukijoille täkyiksi väitteitä ja yleistyksiä. Unnaslahti on ollut huolellinen. Löysin koko kirjasta ainoastaan muutamia kirjoitusvirheitä. Tämä on viimeisen päälle kirjoitettu paikallishistoria, joka ei jää Luopioinen-kuplaan vaan kirjassa on runsaasti vertailuja naapuripitäjiin.

Kirja ei ole kaunis mutta yksityiskohtainen se on

Luopioisten historian puute on se, että kirjan ulkomuoto ei vastaa sen sisältöä. Kirjassa on vähän kuvia ja niiden laadussa on toivomisen varaa. Väriä on vähän. Kirja ei siis ulkomuodollisesti kaikilta osin näytä 2020-luvun tietokirjalta. Tämä on ymmärrettävä ratkaisu. Iso sivumäärä ei mahdollistanut enempää kuvia ja ilmeisesti kirjan ulkoasuun ei ole ollut riittävästi varoja käytettävissä. Taittaja teki parhaansa näissä olosuhteissa.

Ovatko sitten kaikki kirjan yksityiskohdat tarpeellisia? Kyllä ovat. Teos on tarkoitettu lukijoille, joilla on Luopioisiin siteitä. He lukevat yksityiskohdat mielellään saaden uutta tietoa. Meille muille keitaaksi aukeaa Unnaslahden teksti: ”Olihan se (viina) myös yleinen lääkeaine eikä kaikista sitä nauttineista tullut tomppeleita tai riidan haastajia.” Tai lohkaisu vuodelta 1961, kun Luopioisten Osuuskauppa alkoi myydä televisioita: ”Televisio maksoi enemmän kuin työhevonen.” Taidatkos sen paremmin todeta!

Yleistyksistä on pakko nostaa esille sivut 164–165 maa- ja metsätaloudesta. Unnaslahden pitäisi mennä luennoimaan kaupunkilaisille tästä maaseudustamme, missä on kamppailtu ja edelleen

Luopioisten historia

Itsenäisen kunnan aika 1868–2006

kamppaillaan olemassaolosta hämmentävän sitkeästi kuin etelän asutuskeskuksille ilkkuen kaikkien valtavien muutosten jälkeen ja yhä uusia haasteita odottaen.

Seppo Unnaslahti on kokenut maaseudun asumishistorian kuvaaja. Ennen Luopioisten historiaa hän on kirjoittanut Kuhmoisten asutuksesta ja kylähistorioita. Ne ovat maanläheistä historiaa, jossa arvostus siirtyy herroista tavalliseen kansaan. Luopioisten historiassa on samoin. Kunniaa saavat päivästä toiseen pelloilla ja metsissä raatavat luopiolaiset. Toki herroja tuodaan esille. Ei heitä sivuuttaakaan voi ja moni heistä on sellainen multiosaaja, että pääosan esittäjiäkin heistä välillä tulee.

Unnaslahti käsittelee lukuisia eri teemoja erinomaisesti. Oma tietämys maaseutupitäjän toiminnoista kohentui, kun luki, miten asiat on Luopioisissa hoidettu.

Edistyksellinen Luopioinen ylpeyden aihe

Suomessa on rikas suku-, kylä- ja paikallishistoriakulttuuri. Paikallishistoria ei ole kylähistoria, mutta Unnaslahti maalailee avaran kuvan Luopioisten eri kylistä kuten asetelmasta Aitoo vastaan muu Luopioinen.

Paikallishistorian yhtenä tehtävänä on nostaa paikkakunnan identiteettiä; saada lukijat ylpeiksi juuristaan. Toki on uskallettava käsitellä myös epämieluisia asioita. Unnaslahti tuo esille nämä molemmat puolet.

Luopioinen oli edistyksellinen paikkakunta. Sinne saatiin varhaisessa vaiheessa kansakoulu. Osuuskauppa tuli heti Tampereen jälkeen. Teollistuminen maatalouden kurimusten painaessa päälle 1960-luvulta alkaen oli poikkeuksellista. Kunta rakennutti rohkeasti halleja yrityksille. Onnistumisia tuli, mutta myös takaiskuja, mitkä Unnaslahti piilottelematta käy läpi.

Jos te luopiolaiset ette vielä ole paikkakunnastanne ylpeitä, niin tämän kirjan luettuanne olette varmasti, jos sukunne vielä oli torppareita. Rungas torppariasutus teki Luopioisista merkittävän paikkakunnan, jonka asukasmäärä ei 1860-luvulla jäänyt kuin muutamalla sadalla Pälkäneestä. Torpparit puursivat torpissaan ja kartanoiden mailla. Maan lunastus omaksi 1920-luvun alussa oli kauan odotettu palkkio.

Vuosi 2006 oli Luopioisille kahdella tapaa historiallinen. Se valittiin Suomen luovimmaksi kunnaksi pitkälti ansiokkaan yritystoiminnan kehittämisen ansiosta. Samana vuonna tehtiin liitospäätös Pälkäneeseen. Liitoksen onnistumista Unnaslahti ei käsittele, koska historia päättyy vuoteen 2006.

Onnittelen kirjan kustantajia Kukkia-Seuraa ja Sydän-Hämeen sukututkijoita. Te ette antaneet periksi, kun Luopioinen arvioitiin liitoksen jälkeen paikkakunnaksi, mikä ei muka ansaitsisi historiaa. Teidän ja Seppo Unnaslahden ansiosta Luopioinen jää Suomen historiakartalle elämään arvostettuna paikkakuntana.

Ossi Viita

Viita on dosentti, Kuhmoisten, Raahen, Teuvan ja Peräseinäjoen historioiden kirjoittaja, joka parhaillaan kirjoittaa Nurmijärven historiaa.

Unnaslahti, Seppo: Luopioisten historia. Itsenäisen kunnan aika 1868–2006. Kukkia-Seura ry ja Sydän-Hämeen Sukututkijat ry. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu 2022.